

Delavnica s predavanji:

»Pitanje prašičev na višje teže in predelava v izdelke
višje kakovosti«

Kmetijski inštitut Slovenije, 1. junij 2017

Predstavitev rezultatov poskusa – predelava v pršut

Martin Škrlep
Urška Tomažin
Nina Batorek Lukač
Maja Prevolnik Povše
Dejan Škorjanc
Meta Čandek-Potokar

Shema predstavitve

Pitovni poskus	FKBV
Klavna kakovost	KIS
Kakovost mesa	KIS
MK sestava, oksidativna stabilnost, vitamin E mišice	BF
Oksidativna stabilnost (<u>rancimat</u>)	EMONARCP
Kakovost pršuta	KIS
MK sestava, oksidativna stabilnost pršuta	BF
Oksidativna obsejnost pršuta	EMONA RCP

Poskus

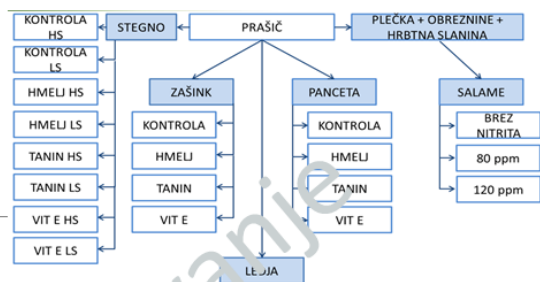
- lokacija: kmetija iz Sv. Jurija ob Ščavnici
- trajanje: december 2014 – februar 2015 (75-130 kg)
- priprava krme: Emona (hmelj – IHPS)
- živali: n=41 (svinjke in kastrati)
- 4 skupine:

KONTROLA (n=11) – standardna krma za pitanje prašičev (BEK 2)

VITAMIN E (n=7) – stand. krma z dodatkom vitamina E (150 IU alfa-tokoferola)

TANIN (n=12) – stand. krma s 3 % dodatkom komercialnega pripravka Farmatan

HME LJ (n=11) – stand. krma z 0,4 % dodatkom hmelja

11 živali	BOKS 4	13.8 m ²
1,2 m²/ prašiča		
BOKS 1		BOKS 3
15 m ²		13.3 m ²
12 živali		11 živali
7 živali	BOKS 2	8.7 m ²

Poskus

- spremljanje ravnosti (3x tehtanje); krmljenje po normativu (seno nad lib)
- zakol pri teži 130 kg
- meritve klavne kakovosti:
  - masa toplih polovic
  - debelina mišice in slanine
  - mesnatost

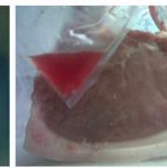

Poskus

- meritve kakovosti mesa (mišica *Longissimus dorsi*)

- pH
- barva
- sposobnost za vezavo vode
- trdota
- kemijska sestava (IMM, B, V; napoved z NIRS)
- maščobnokislinska sestava
- malondialdehid (pokazatelj oksidacije maščob)
- karbonilne skupine (pokazatelji oksidacije beljakovin)
- antioksidativna kapaciteta v volli topnih antioksidantov (ACW)
- vsebnost vitamina E
- oksidacijska stabilnost maščobe

Predelava mesa v mesne izdelke

SUROVINA	IZDELEK	SKUPINA	SOLJENJE 10 DNI	SOLJENJE 18 DNI
STEGNO	KRAŠKI PRŠUT	SKUPINA		
VRAT	KRAŠKI ZAŠINK	SKUPINA		
REBRA S POTREBUŠINO	KRAŠKA PANCETA	SKUPINA		
PLEČKA + HRBTNA SLANINA	ZIMSKA SALAMA		120 ppm Na nitrita	80 ppm Na nitrita
				Brez Na nitrita

Pršut – shema poskusa

- 2 spola
- 2 režima soljenja
- 4 tretmaji z AO

Svinjke								Kastrati							
10 dni				18 dni				10 dni				18 dni			
K	H	T	E	K	H	T	E	K	H	T	E	K	H	T	E

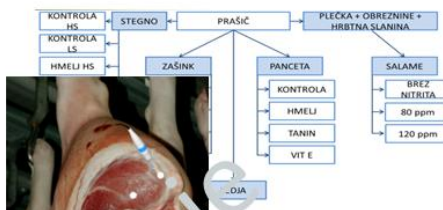
Faze predelave:

- Soljenje
- Počivanje
- Sušenje
- Zorjenje (do 18 mesecev)
- Izkoščevanje
- Vzorčenje (SM, BF, ST, slanina)

Pršut – meritve, analize

- **Surova stegna:** teža krojenih stegen, debelina slanine, pH SM
- **Predelava:** spremljanje izgub po posameznih fazah
- **Končni izdelek:**
  - tekstura (instrumentalno merjenje, testa TPA in SR)
  - kemična sestava (NIRS, suha snov, beljakovine, maščobe, IP)
  - barva (CIE L*, a*, b*)
  - kazalci oksidacije...

Pršut - surovina

	Kontrola (n=11)	Vitamin E (n=7)	Tanin (n=12)	Hmelj (n=11)	p skupina	Svinjke (n=20)	Kastrati (n=21)	p spol	RMSE
pH <i>semimembranosus</i>	5,68^a	5,55^b	5,52^b	5,56^b	<0,001	5,58	5,58	0,935	0,11
Debelina slanine, mm	13,8	13,6	12,1	12,0	0,207	11,8	13,9	0,007	3,4
Teža, kg	13,3 ^a	12,6 ^{ab}	12,5 ^b	12,2 ^b	0,017	12,5	12,9	0,095	1,1

- Stegna kontrolne skupine težja z višjim pH
- Stegna kastratov bolj zamaščena od svinjk

Pršut – izgube (%)

	Kontrola (n=12)	Vitamin E (n=12)	Tanin (n=12)	Hmelj (n=12)	p skupina	Svinjke (n=24)	Kastrati (n=24)	p spc	Soljenje 9 d	Soljenje 10d	p soljenje	RMSE
Soljenje 10d	2,7	2,5	2,6	2,5	0,729	2,8	2,4	<0,001	2,5	2,5	0,627	0,5
Soljenje 18d	4,4	4,2	4,2	4,0	0,702	4,4	4,0	0,032	4,0	/	/	0,7
Počivanje	18,1	17,5	18,4	17,9	0,618	18,6	17,5	0,013	17,4	18,0	0,358	2,1
Sušenje	25,2	24,2	25,2	24,9	0,690	25,7	24,0	0,008	23,8	25,1	0,067	2,7
Zorenje	36,4	35,0	35,4	33,5	0,136	33,4	34,2	0,010	34,1	36,5	0,006	2,9

- Ni vpliva dodatka antioksidantov
- Kastrati manjše izgube od svinjk v vseh fazah (< zamaščenost)
- Krajše soljenje – večje končne izgube (< ? manj navzemanja soli)

Pršut – kemična sestava *Biceps Femoris* (%)

	Kontrola (n=12)	Vitamin E (n=12)	Tanin (n=12)	Hmelj (n=12)	p skupina	Svinjke (n=24)	Kastrati (n=24)	p spc	Soljenje 3 d	Soljenje 10d	p soljenje	RMSE
Voda	60,4	59,4	60,2	60,3	0,410	59,9	60,2	0,566	59,6	60,5	0,070	1,7
Beljakovine	31,1	32,2	31,4	31,2	0,236	31,7	31,3	0,384	30,7	32,2	0,002	1,5
IMF	2,7	2,9	2,8	2,7	0,883	2,8	2,9	0,847	2,8	2,8	0,765	0,7
Sol	4,8	4,5	4,5	4,6	0,458	4,2	4,5,8	0,774	5,8	3,6	<0,001	0,5
Indeks prot.	22,9	29,3	30,5	28,8	0,200	30,2	28,7	0,013	28,8	30,1	0,029	2,0

- Ni učinka dodatka antioksidantov
- Svinjke – večja proteoliza (neodvisno od koncentracije soli, kljub večjim izgubam med predelavo < ? večji proteolitični potencial surovine)
- Krajše soljenje – 38% zmanjšanje vsebnosti NaCl, večja proteoliza (?! senzorična kakovost)

Pršut – kemična sestava *Semimebranosus* (%)

	Kontrola (n=12)	Vitamin E (n=12)	Tanin (n=12)	Hmelj (n=12)	p skupina	Svinjke (n=24)	Kastrati (n=24)	p spc	Soljenje 3 d	Soljenje 10d	p soljenje	RMSE
Voda	54,4^a	54,5^a	57,0^b	56,7^b	0,023	54,9	56,4	0,045	56,3	55,0	0,094	2,6
Beljakovine	36,8^b	36,8^b	34,7^a	34,6^a	0,017	36,5	34,9	0,013	34,2	37,2	<0,001	2,2
IMF	3,7	3,9	3,5	3,5	0,461	3,6	3,9	0,952	3,3	3,7	0,007	0,7
Sol	4,3	4,1	4,1	4,2	0,510	4,2	4,2	0,994	5,0	3,3	<0,001	0,4
Indeks prot.	26,3	26,4	27,4	26,2	0,433	26,9	26,2	0,261	26,1	27,0	0,143	2,1

- Vpliv dodatka antioksidantov # kakovost predelave
- Kastrati – več vode in manj belj. < ? manjše izgube sušenja
- Krajše soljenje – 34% manj NaCl

Pršut – tekstura

Biceps Femoris

	Kontrola (n=12)	Vitamin E (n=12)	Tanin (n=12)	Hmelj (n=12)	p skupina	Svinjke (n=24)	Kastrati (n=24)	p spol	Soljenje 10d	Soljenje 10d	p soljenje	RMSE
Y90	0,727	0,736	0,759	0,743	0,436	0,746	0,744	0,90	0,730	0,760	0,007	0,035
Trdota	29,8	33,9	28,9	27,6	0,482	27,1	32,9	0,059	34,6	25,5	0,004	10,1
Kohezivnost	0,40^{ab}	0,44^b	0,36^a	0,42^b	0,040	0,37	0,4	0,003	0,44	0,37	0,002	0,07
Gumijavost	12,5	16,2	11,2	12,1	0,350	10,7	15,3	0,031	16,1	10,0	0,005	6,9
Elastičnost	3,5	5,1	3,3	4,9	0,210	4,0	4,32	0,756	4,16	4,24	0,917	2,49
Žvečljivost	46,6	75,3	39,4	58,6	0,178	41,7	67,8	0,037	67,8	41,7	0,037	40,7
Adhezivnost	-3,6	-3,2	-3,3	-3,0	0,551	-3,2	-2,3	0,815	-3,0	-3,5	0,111	1,0

- Vpliv dodatka antioksidantov - tanin # kohezivnost # proteoliza
- Svinjke – manjša kohezivnost, gumijavost, žvečljivost (< več proteolize)
- **Krajše soljenje – splošno mehkejša tekstura (< več proteolize)**

Pršut – tekstura

Semimembranosus

	Kontrola (n=12)	Vitamin E (n=12)	Tanin (n=12)	Hmelj (n=12)	p skupina	Svinjke (n=24)	Kastrati (n=24)	p spol	Soljenje 10d	Soljenje 10d	p soljenje	RMSE
Y90	0,668	0,661	0,711	0,692	0,068	0,678	0,688	0,46	0,677	0,688	0,454	0,050
Trdota	44,7	42,5	30,3	34,6	0,128	41,3	34,7	0,177	43,1	33,0	0,041	16,2
Kohezivnost	0,47	0,50	0,40	0,49	0,104	0,48	0,6	0,523	0,51	0,42	0,006	0,10
Gumijavost	23,4	23,2	13,6	18,3	0,155	21,8	17,4	0,214	23,4	15,8	0,036	11,7
Elastičnost	3,9^a	5,6^b	3,6^a	4,3^{ab}	0,033	4,5	4,2	0,472	4,5	4,3	0,674	1,7
Žvečljivost	99,3	122,4	55,3	88,3	0,005	78,5	104,1	0,156	111,3	71,3	0,029	59,8
Adhezivnost	-2,0	-2,0	-2,6	-1,9	0,273	-1,8	-2,4	0,034	1,9	-2,3	0,131	0,9

- Vpliv dodatka antioksidantov - tanin # mehkejša tekstura
- Svinjke – manjša adhezivnost (< ? manj vlage)
- **Krajše soljenje – splošno mehkejša tekstura (< več proteolize)**

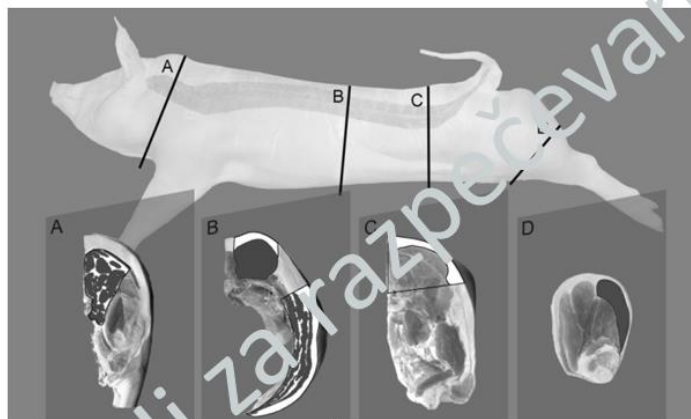

Pršut – povzetki

- Vpliv dodatka antioksidantov večinoma majhen (tendenco vpliva taninov)
- Svinjke v primerjavi s kastrati:
  - manjša zamaščenost > večje izgube
  - večja proteoliza > mehkejša tekstura
- ? senzorična kakovost (i.e. podajšano zorjenje, manjša vsebnost soli)
- Krajše soljenje (10 vs. 18 dni):
  - zmanjšanje vsebnosti soli (>30 %)
  - povečana proteoliza (idem - ? - senzorična kakovost)

Projekt (V4-1417) financirata Agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)

Raziskovalno delo KIS se krije tudi iz programskega financiranja ARRS (P4-0133)

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!